

ONU AZRAİL APARDI...

Bir zamanlar taş plaklar vardı. 1880'li yıllarda başlayan yolculuğunu 1948 yılına kadar sürdürdü. Çabuk kırılması, çalınan ezgilerin 2,5 dakikaya sığdırılması mecburiyetine rağmen varlığını korudu. 1948 yılından sonra 45'liklerin ve uzunçaların çıkmasıyla taş plakların saltanatı da sona erdi. Taş plak saltanatının sona ermesiyle gramofonlar da yerini pikaplara bıraktı. Ülkemizde 45'lik plaklar plak piyasasının en şaşalı dönemini yaşadı. Taş plaklardaki 2,5 dakikalık zaman sınırlaması da 45'liklerin devreye girmesiyle tarihe karıştı. Plaklar en çok 1950 ve 1960'lı yıllarda döndü. Plak piyasası o yıllarda zirveye ulaştı. En parlak dönemini yaşıyordu ki kasetler devreye girdi. Kasetler plak piyasasını allak bullak etti. Böylece plaklar ve pikaplar da kasetlerin ortaya çıkmasıyla ömrünü tamamladı. Zaman içinde plak yerini kasete bırakırken, kasetler de yerini CD ve VCD vb ye bıraktı. 1940'lı yıllar içinde doğan nesil, yani bizim kuşak, plak piyasasının en şaşalı döneminin tüm özelliklerini ve güzelliklerini yaşadı. Yazlık sinemalarda, bahçelerde, parklarda, dolmuşlarda, piknik yerlerinde plakların dönüşüne bizzat şahit oldu. Onlar dönmekten, insanlar dinlemekten bıkmadı. Plaklar döndü ha döndü. Ağlatan, güldüren, oynatan plaklar kasetin çıkmasıyla görevini tamamlayarak kendi kabuğuna çekildi. Ben ve benim yaşımdakiler plak ve yazlık sinema dönemini yüreklerinde hissettiler. Onun için de o yılların tüm özelliklerini plakları ve plaktaki besteleriyle ünlenen sanatçıların hepsini tanıdı. 50'li 60'lı yılların ünlülerinden Cahit Seyhanlı Veremli kız. / Adnan Varveren: Abidik gubidik tivist. / Yıldız Tezcan, Aşkın gözyaşları. / Ayfer Başibüyük, Artık arama beni. / Ali Ercan, Adaletin bumu dünya. / Sevim Tanürek, Kader Böyle imiş ne söylesem boş. / Malatyalı Fahri, Ezo gelin adlı plağıyla, Abdurrahman Kızılay da: *Yallah şoför yallah apar beni / Aynaya baktım saç beyaz olmuş ve Esmerim güzel esmer* besteleriyle plak piyasasını kasıp kavurdu. Saydığımız isimler o dönemde plakları en çok satılan sanatçılardı. Çok ünlenmişlerdi. İşte o ünlülerden biri de Abdurrahman Kızılay'dı.

Biz şimdi bugünü bırakıp plakların en çok döndürüldüğü 50'li 60'lı yıllara kadar gidelim. Plak piyasasına ünlü eserler veren, yeni yakında kaybettiğimiz zamanımızın ustalarından Abdurrahman Kızılay'la tanıştıralım sizi. Abdurrahman Kızılay aslen Kerküklü. 01. 07. 1940 tarihinde Kerkük'te dünyaya geldi. Asıl adı Abdurrahman Ömer İbrahim. Türkiye'ye müzik tahsili yapmak için gelen, fakat aradığını bulamayan, buna rağmen Türkiye'de kalmayı tercih eden bir halk müziği sevdalısı. Yüreğindeki besteleri, dilindeki türküler Anadolu insanıyla paylaşan, dağarcığındaki türkülerle Kerkük türkülerinin atası olan, Kerkük'ü ve türkülerini Türkiye'ye tanıtan bir gönül ehli. O yıllarda yaptığı (1960'lı yıllar) *Aynaya baktım saç beyaz olmuş / Yallah şoför yallah Apar beni / Esmerim güzel esmer* besteleri ünlü sanatkarların sesiyle plak kayıtlarına geçiren kişi. Plak çalınan her yerde, pikap olan her arabada, her bahçede eserlerini pikaplarda döndürerek varlığını ispat eden kişi. Dönen plaklar vasıtasıyla sesini Anadolu'ya dalga dala duyuran, 1974 yılında Türk vatandaşlığına

kabul edilen kişi. İşte o Abdurrahman Kızılay. Bu isim türküleriyle besteleriyle geçmişten günümüze varlığını korudu. *Aynaya baktım sa beyaz olmuş* bestesi plak piyasasının kahramanı olan Abdurrahman Kızılay'ın önüne n kattı. Bu bestesi, plak piyasasının işlevini kasete devretmesiyle birlikte kendi kabuğuna çekildi. Ama *Yallah şoför yallah apar beni* İbrahim Tatlıses'in geçtiğimiz yıllarda okumasıyla plak piyasasındaki ihtiyaını yeniden yaşama fırsatı buldu. Tatlıses'in yorumuyla müzik piyasasına kendini kabul ettirdi. Yıllardan sonra tüm şoförlerin diline düştü. Yenileri de eskileri de *Yallah şoför yallah apar beni / Kerkük'e tez yetir beni* bestesinin sözüyle müziğiyle tanıştı. Bunlar Abdurrahman Kızılay'ın plak piyasasına düşen bestelerinden en ünlü olanlarıydı. Birde onun anonim halk müziği repertuvarına düşen türküleri vardı. *Altın hızma mlayım / Seni Hak'tan dileyim* dizeleriyle başlayan türküsü halk müziği klsikleri arasına girdi. Esas Abdurrahman Kızılay'ın halk müziği bahçesine ektiği en güzel çiçeklerden biri de hoyratlar oldu. Kısaca Kerkük'ten getirdiği tüm güzellikleri Anadolu'nun halk müziği bahçesine ekti. Besledi büyüttü. Yetiştirdi. Okuduğu hoyratlar, halk müziğine kazandırdığı türküler, yaptığı besteler kulaklarda her gün yankılandı. Anadolu Kızılay'ı bu özellikleriyle tanıdı. Ben de bu Kerkük türkülerinin atası olan Abdurrahman Kızılay'ımşterek dostumuz Mehmet zbek¹ vasıtasıyla tanıdım. Beraber saz aldık, türkü söyledik, duygularımız çiğ taneleri gibi birlikte gözlerimize düştü. Aynı safta halk müziğinin mücadelesini verdik. Mziğimizin birini beş yapmak için çeşitli programlarda beraber olduk. Aynı karavanaya kaşık salladık. Aynı duyguları paylaştık. Suyumuz aynı tarlaya aktı. Mehmet zbek'in Gölbaşı'ndaki evinin temeli atılırken (1994 yılı) ailece tanışma fırsatı bulduk. Mehmet zbek evin temeline kan akıttı. Kuranı Abdurrahman Kızılay okudu. Ben onun kuran okumasına ilk defa şahit oldum. Kiraati çok güzeldi. O gün merhumun bir zelliliğini daha tanıma fırsatını bulmuştum. Sonradan öğrendim merhum önce kuran okumuş, müezzinlik yapmış sonra türkü okumaya başlamış. Abdurrahman Kızılay'la nezaket lleri içerisinde dostluğumuz ölünceye kadar devam etti. Yaptığım tüm radyo ve TV programlarına konuk ettim. O programlardan biri de kendisine ayırdığım belgesel program oldu. Kısaca Anadolu Kerkük', Kerkük'n türkülerini, hoyratlarını onunla tanıdı. Abdurrahman Kızılay olmasaydı Kerkük Anadolu'da bu kadar nlenemezdi. Kerkük'n Anadolu'da nlenmesinde Abdurrahman Kızılay'ın ve türkülerinin önemli bir payı oldu. nlendirdiği türküler de karlı dağları aşarak bizlere ulaştı.

O Kerkük türkülerinin atasıydı. Kerkük türküleri onunla nağmeleşti TRT radyolarında hoyratlar onun sesiyle hayat buldu. Onun okuduğu türkülerle doldu doldu boşaldı. Kırmızı gl, *Sseni mahmur, Damımız ardı le, Kalenin dibinde taş ben olaydım, Ay havar değirmancı, Altın hızma mlayım* ve *Yallah şoför* türküleri onun sayesinde inletti ortalığı. Halk müziği bahçesinde bülbül tt gl açtı. Adı geçen türkülerin hepsi de Anadolu'ya sesini duyurdu. Yağmur oldu yağdı lkem insanın üstüne. Kısaca Kerkük', Kerkük'n türkülerini biz Abdurrahman Kızılay'dan ğrendik. Mazan, Muıla, Beşiri, Muhalif, Yolcu ve Matarı Hoyratları yüreğimize doldu doldu boşaldı.

¹ Urfalı Türk Halk Müziği sanatçısı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Korusu şefliğinden emekli.

O hep; *Yallah şoför yallah apar beni* (Götür beni) / *Kerkük'e tez yetir beni* diyerek Kerkük'e olan özlemini dile getirir, yüreğinde yumak yumak özlemleriyle Kerkük'e ulaşmak isterdi. Her zamanki gibi bu seferde *Yallah şoför* türküsünü söyledi. "*Kerkük'e tez yetir beni*" dedi. Ama maalesef dileği kabul görmedi. Şoför aparmadan, Kerkük'e yetiştiremeden, Azrail apardı onu. 01. 07. 1940 yılında başlayan ömür yolu 12 Aralık 2010 tarihinde tükendi. Kara toprak onu da telli duvaklı bağrına bastı. Her ne kadar kara toprak onu bağrına bassa da, o insanlık var oldukça türkülerle sonsuza kadar yaşayacaktır. Ona Tanrıdan rahmet diliyor, minnetle yâd ediyor, 2004 yılında adına yaptığım belgesel programı yayımlayarak ruhunu şad etmek istiyorum.

Evet, sevgili Kızılay... Vefat etmeden önce severek söylediğimiz bir özdeyişimiz vardı. "*Demir tava geldi kömür bitti / Akıl başa geldi ömür bitti.*" Aynen öyle olmadı mı sevgili dost...

TRT TÜRKİYE'NİN SESİ RADYOSU

Tarih:	: 07 / 04 / 2004.
Süre	: 2 Saat.
Programın adı	: Dilde Telde Anadolu / Canlı.
Program yapımcıları	: Halil Atılğan / Oytun Şahin / Şebnem Kılıç.
Konu	: Halk Müziğine Gönül Verenler ² . (A. Kızılay Belgeseli)
Konuk	: Abdurrahman Kızılay.

TAKDİM VE SANATÇILARIN TANITIMI

Program Solistleri	: Semra ALGÜL TRT Ankara Radyosu THM Sanatçısı : Hakan ÜNAL TRT Ankara Radyosu THM Sanatçısı
---------------------------	---

Saz Sanatçıları	: Mustafa ACAR Ahmet ULUS Selçuk KIZILATEŞ Veysel ATAŞ Cem GENÇTÜRK Erdal GÖÇBAK Cengiz ŞENGÜL Volkan YAPRAK
------------------------	---

² Program radyoda nasıl yayımlanmışsa burada da hiç değiştirilmeden yayımlandı.

H. Atılgan: Sn. Kızılay, hoş geldiniz sefalar getirdiniz

A. Kızılay: Hoş bulduk efendim.

H. Atılgan: Abdurrahman Kızılay kimdir?

A. Kızılay: Her şeyden önce teşekkür ederim. Bana bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Abdurrahman Kızılay, Kerkük'ün Kızılay mahallesinde doğdu.

H. Atılgan: Sokak numarası falan var mı peki?

A. Kızılay: Hayır, sokakların adı ve numarası yoktur. 1 milyon kişi yaşıyor Kerkük'te.

H. Atılgan: Peki postacı nasıl buluyor adresi?

A. Kızılay: Postacılar herkesi tanır orada, filancanın evinin yanında diye söylenir. Doğduğum mahalle sanatçılarıyla ünlü bir mahalledir.

H. Atılgan: Neden böyle ünlü bir mahalledir?

A. Kızılay: Ben de henüz çözebilmiş değilim.

H. Atılgan: Ne zaman doğdunuz?

A. Kızılay: 01. 07. 1940 doğumluyum. Nüfusumda 38 yazar resmi olarak. Babamın adı Ömer'dir.

H. Atılgan: Soyadınız nereden gelir?

A. Kızılay: Orada soyadı kanunu yok, Kerkük'teki Kızılay Derneğine çok emeğim geçti. Onlar için çok geceler yaptım. Meşhur edebiyatçı Ata Terzibaşı, 58'de buraya geldiğimizde o soyadını aldık. Buraya ilk türküyü verdiğimde, merhum Nida Tüfekçi ve Neriman Tüfekçi radyodaydı. O zaman radyoda program yapınca, Abdurrahman Ömer Kızılay olarak zikredildim. Ailem orada Kızılay olarak değil, Ömer olarak geçer.

H. Atılgan: Abdurrahman Kızılay, Kerkük türkülerini Türkiye'ye tanıtan, Kerkük'ün Türkiye'de tanınmasını sağlayan, hoyratların ilk defa türkü olarak okunmasını sağlayan kişidir. O, zaman zaman plaklara da türküler okumuştur. Plakları Pakistan'da basılmıştır. Türkiye'ye geldikten sonra türkü formunda besteler de yapmıştır. Peki, babanız ne iş yapıyordu?

A. Kızılay: Babam serbest meslek sahibiydi. Rahmetli oldu.

H. Atılgan: Peki kaç kardeşsiniz?

A. Kızılay: İki kız, iki erkek kardeşiz. Annemin adı Emine'dir. İki tane kız kardeşim ve ben kaldık. Hepsi benden küçüktür.

H. Atılgan: Kaç yıldır Türkiye'desiniz.

A. Kızılay: 1958 yılında turist olarak geldim, 1960 yılında tahsile başladım. İlk ve ortaokulu Kerkük'te bitirdim. Yine Musalla Mahallesi'nde, Musalla İlkokulu ve Ortaokuluna gittim.

H. Atılgan: Okula ne zaman başladınız?

A. Kızılay: Okula biraz geç başladım. Ellilerde falan ancak okula başladım. 1957'de ilkokulu bitirdim. 1959'da da lise bitti.

H. Atılgan: Okul hayatınızda babanıza yardım ettiniz mi?

A. Kızılay: Babama yer yer yardım ettiğim gibi, camide müezzinlik de yaptım.

H. Atılgan: Bunu konuşalım, galiba musikiye buradan geçiş yaptınız? Nasıl tespit edildi sesiniz?

A. Kızılay: Namaz kılariken, ezanı ben okumak istedim. Ezan okudum. Kerkük Kalesi vardı. Orada bir minare vardı. İlk defa hoparlör konulmuştu. Bir Ramazan gecesi, sahurda salâ okumaya başladım. Kerkük'te herkes damda yatar; sabaha kadar beni dinlemişler. Üçüncü gün babama herkes, böyle çocuk yetiştirdiğin için Allah razı olsun demişler. Kerkük'ün ileri gelenlerinden ve müziğe büyük hizmeti geçen bir ağabeyimiz bir ud alıp bana geldi. Sesimi de dinlediği için, udu öğrenmemi söyledi. Ud gelmeden önce evde bir tef asılıydı. İlahi okurken çalınır, bilirsiniz. Tef indi, onun yerine ud asıldı, derdi babam. *"Eskiden herkes bana rahmet gönderirdi, şimdi..."* gerisini söylemeyeyim. (gülüşmeler).

H. Atılğan: İlk tespit bu şekilde oldu demek? Peki, bu yeteneğiniz babanızdan mı gelme?

A. Kızılay: Bu yeteneğim amcamdan gelmedir. Babamda böyle bir şey yoktur. Amcam aynı zamanda Kerkük'ün meşhur hoyratçılarındandır.

H. Atılğan: 58'de Türkiye'ye geldiğinizi söylemişsiniz, Türkiye'ye geliş nasıl oldu

A. Kızılay: Abdülvahit Küzecioğlu benden önce 1956 yılında gelmiş. Ben Abdülvahit Beyle bundan önce tanıştım. Bir musiki meclisinde tanıştık. 1956'da buraya geldi ve ilk türküsünü *"Evlerinin önü yonca"*yı okudu. Onun yanında da birkaç türkü daha okudu. 1958'de birlikte Türkiye'ye gelmeyi teklif etti.

H. Atılğan: O zaman plak işi var mıydı?

A. Kızılay: Plak işi 1959'dan sonra başladı. Plak kaydını Kerkük'te yaptık, Pakistan'da çoğaltıldı. Bu arada 1959 senesinde Kerkük'te büyük bir katliam oldu. Orada ileri gelen ağabeylerimiz katliama maruz kaldılar. O zamanki hükümet bize yarım saatlik bir yayın süresi tanıdı. Bağdat Radyosu Türkmence kısmı olarak yayın yapıldı. İlk ses Abdülvahit Küzecioğlu, ikinci ben ve Fahrettin Ergeç kardeşimiz program yaptı.

H. Atılğan: Radyoda okuma seviyesine gelene kadar nerelerde eğitildiniz?

A. Kızılay: Biz musiki meclislerinde yetişerek geldik. 1960'a kadar böyle devam etti. Ben 1960 yılında müzik tahsili yapmak üzere Türkiye'ye geldim.

H. Atılğan: Orada bir müzik eğitimi gördünüz mü?

A. Kızılay: Sadece ut çalıyordum, ayrı bir müzik eğitimi almadım. Bu işin ilmini, tahsilini görmek için Türkiye'ye geldim. Buraya geldim, ancak Türk müziğini öğreten bir konservatuar yoktu.

H. Atılğan: Türkiye'ye geliş tarihinizi tam olarak biliyor musunuz?

A. Kızılay: Ekim, 1960'ta Türkiye'ye geldim. Ankara'ya geldim. Daha önce 1958'de bir aylığına Türkiye'ye Küzecioğlu ile geldim. Ben ilk türkümü o zaman, Ankara ve İstanbul Radyosu'na verdim: *"Altun hızmı mülayim / Seni haktan dileyim"*.

H. Atılğan: Bunun dışında hangi türkülerini verdiniz radyoya?

A. Kızılay: *"Ağlama ceyran balası, Hanım hanım ne güzel hanımsan, Elinde ayağında acem kınası, Dağlar dağlar"* türkülerini verdim.

H. Atılğan: Askerlik yaptınız mı?

A. Kızılay: Askerlik yapmadım. Bu arada konservatuvara kaydoldum. Yaşım ilerlediği için sadece kontrbas bölümü kalmıştı. Şan bölümü de vardı, ama arkadaşlarım, kontrbas

bölümüne girmemi söyledi. Bu arada iki sene Fahri Kopuz’dan Türk Sanat Müziği dersi aldım. Konservatuvara 1960 yılının Ekim’inde girdim.

H. Atılğan: Kim vardı hocalardan?

A. Kızılay: Ferhunde Hanım vardı.

H. Atılğan: Türkü okuttular mı peki?

A. Kızılay: Zaten önce sesi sordular. Sonra, oku bir hoyrat da görelim, dediler. TRT yönetiminde rahmetli Ferit Ruşen Kam vardı. Beni birkaç defa dinledi. Ona birkaç hoyrat okumuş idim. Ferit Bey, ilk defa böyle bir şey duyuyorum, müthiş bir şey demişti.

H. Atılğan: Siz ekim ayında konservatuara başladıktan sonra Ankara Radyosu’nda da bant yapmaya başladınız değil mi?

A. Kızılay: Evet, Kerküklü mahalli sanatçısı sıfatıyla bu bantları yapıyordum. Kerkük yöresine ait türkülerini ilk defa ben duyurdum. İstanbul Radyosunda da koroya gittim. Bu şekilde 1966’nın sonuna kadar devam etti, ardından ben Kerkük’e geri döndüm.

H. Atılğan: Şunu da açıklığa kavuşturalım, ilk bandı radyoya ne zaman yaptınız?

A. Kızılay: 1958 yılında geldiğimde “Altın hızma” ile ilk bandı yaptım. Hatta İstanbul Radyosundaki bant hâlâ durur, Nida Tüfekçi kendi sazıyla eşlik etmişti.

H. Atılğan: Herhalde Türkiye’ye yerleştikten sonra Kerkük’te uzun süreli bir hayatınız olmadı sanırım?

A. Kızılay: 66’nın sonunda Kerkük’e gidip, yedi-sekiz ay kaldık. Zaten notayı öğrendikten sonra okula devam etmedim. 67’de geri döndüm. Burada yabancı büyükelçilikte görev aldım. Önce Libya Büyükelçiliğinde, sonra 80’lerde Suudi Arabistan Büyükelçiliğinde göreve başladım. Burada 22 yıldır, Ticaret Ateşesi Yardımcılığı yapıyorum.

H. Atılğan: Evlilik ne zaman gerçekleşti?

A. Kızılay: 16 Ekim 1970 yılında gerçekleşti. Eşim Ayla Hanım, İstanbul doğumludur. Libya Sefaretinde sekreterken tanıştık. Anneannesi Kerküklüdür.

H. Atılğan: Eşinizin babası nerelidir.

A. Kızılay: Naci Bey, İstanbulludur. Babası küçükken Antalya’ya göç etmiş.

H. Atılğan: Kaç çocuğunuz var?

A. Kızılay: İki tane kızım var, biri 1974, biri 1976 doğumludur. Küçük kızım Burcu, televizyonda çalışıyor. Büyük kızım Ayla da Bilkent Üniversitesi Halkla İlişkilerde okuyor.

H. Atılğan: Müzikle araları nasıl?

A. Kızılay: Küçük kızım piyanoya merak sardı biraz.

H. Atılğan: Türkiye’ye geldiğinizden bu yana, uzun süreli olarak Kerkük’e gittiniz mi?

A. Kızılay: 35 yıl boyunca Kerkük’ü görmedim. Geçen sene Türkmen Kurultayı oldu. O zaman gittik, Mehmet Özbek’le birlikte. Çok değişmiş tabii ki, harabeye dönmüş açıkçası.

H. Atılğan: Sizin ailenizden de kayıp var mı o çatışmalarda?

A. Kızılay: Bizim ailemizden kayıp yok ama arkadaşlarımızdan birçoğunu kaybettik. İnince ilk işim oradaki toprağı öpmek oldu. Toprağı hasret kalmıştık. Arkadaşlarıma söylüyordum, bana biraz toprak getirin diye, kimse cesaret edip toprak getiremiyordu. Temiz kalmış bir yerinden istiyordum, ama orayı da kirllettiler maalesef. Kerkük’ten bir Hase çayı geçer. Bir özel televizyon kanalı benimle Kerkük’te bir belgesel yaptı, kaleye çıkıp orada bir

hoyrat okudum. Kerkük kalesini harabeye çevirmişler, o harabeden aşağıya Hase çayına hitaben bir hoyratımız var:

Kerkük'ten geçer bir Hase / Hase batıp da yasa
Kerkük'ü verem etti yâd basa basa.

H. Atılğan: Siz Kerkük'e nasıl gittiniz?

A. Kızılay: Diyarbakır'a kadar uçakla, sonra da kara yoluyla devam ettik. Bildiğiniz gibi 36. Paralel icat etti Amerikalılar. O gün bu gündür bu problem devam ediyor. Diyarbakır'dan sonra yaklaşık 1000km var. Oraya gittik, eşi dostu, yeğenleri gördük ancak fazla kalamadık. Beş gün kadar kaldım. Mehmet Özbek üç gün kaldı. Biz araba ile Kerkük'e kadar varınca, Kerkük girişinde bizi karşıladılar ve konvoy halinde Kerkük'e vardık.

H. Atılğan: Konser verdiniz mi orada?

A. Kızılay: Bir konser planımız vardı. Biz gitmeden önce bir yürüyüş esnasında on yedi tane gencimizi öldürmüşlerdi. O yüzden iptal ettik. Taziyeye gittik, taziye olunca zaten konser söz konusu olmadı. Ama eş dost meclisi oldu tabii ki. Orada çalıp söyledik.

H. Atılğan: Sayın Kızılay, Küzecioğlu sağ mı?

A. Kızılay: Evet kendisi sağdır, Kerkük'te yaşıyor. Ancak bazı sağlık problemleri var. Tabi Kerkük'e gittiğimizde ziyaret ettik.

H. Atılğan: Şöyle söyleyebilir miyiz: Kerkük, başta A. Kızılay ve Abdülvahit Küzecioğlu sayesinde tanınmıştır.

A. Kızılay: Abdülvahit Küzecioğlu, 1954 yılında Londra'ya gitmiş ve orada iki türkü okumuştur. Başlangıç o sayılır. Ben de Avrupa'ya gittim. Ayrıca Santa Barbara, Sacramento, Los Angeles üniversitelerine davet edildim ve oralarda hoyrat okudum. Bu beni çok mutlu etti. Orada çıktım, Amerikalılara Kerkük'ü anlattım. Vardığımda her şey hazırlanmış. Okuyacağım bütün türküler tercüme edilmiş. Melodiyi dinledikleri gibi, sözün manasını da anlıyorlar. Hollanda da aynı zamanda bir vakıf davet etmişti. Oraya gittiğimde de bir ön hazırlık yapılmış, okuduğum türküler tercüme edilmiş. Oradaki hemşehrilerim oturmuş beni dinlediler. Bunlar benim için çok büyük mutluluk.

H. Atılğan: Sayın Kızılay, yaklaşık olarak ne kadar Kerkük türküsü repertuvara intikal etti?

A. Kızılay: Yaklaşık olarak yüzün üzerinde sayılabilir. Bunun kadar da intikal etmeyen vardır.

H. Atılğan: Bunlar sadece sizlerin öncülüğü ile buraya kadar geldi. Bir de sizin Salih Turan ile hazırladığınız Kerkük Türküleri adlı bir kitabınız var.

A. Kızılay: Orada bestelerle birlikte yüz elli tane türkü var.

H. Atılğan: Orada emeği geçenleri yâd ettiniz herhalde.

A. Kızılay: Evet, kimden almışsak hepsini orada zikrettik.

H. Atılğan: Yaklaşık yüz türkü var demiştiniz. Peki, TRT'de okunan bu türkülerin sözleri yanlış okunduğunda ne düşünüyorsunuz. Bu konuyla ilgili Suphi Saatçı'nın da tespitleri var. O

Yunus Emre Sempozyumunda, Kerkük türkülerinin sözleri doğru okunmalıdır, diyerek bir bildirimde bulundu.

Ben bir örnek vereyim: *Kâr etmez ahım sen gülizare*, adlı türküde diyor ki “*Kessen de başım bin pâre pâre*” Burada “*pâre*” değil, bildiğimiz “*para*”dır. Başımı bin para para³ kesende yine senden ayrılmam. “*Para*” ile “*pâre*” arasında anlam bakımından mukayese edilemeyecek kadar fark var. Gerçekten de hâlen o şekilde okunmakta. Ben bunu size şikâyet ediyorum. (gülüşmeler)

A. Kızılay: Ben kime şikâyet edeyim. O kadar çok şeye şahit oluyorum ki, türkü veriyorum sanatçı arkadaşlara; geliyor ya melodisini değiştiriyor. Diyor ki, ben yorum yaptım. Türkiye’nin en büyük halk müziği sanatçısı, adını vermeyeyim, ona “*Altın tabakta bal var*” türküsünü verdim. Özbek de o zamanlar TRT müzik dairesinde halk müziği müdürlüğü yapıyor. Kaset çıktı, alakası yok. Benim verdiğim türkünün sözleri var ama melodi tamamıyla bambaşka bir şey. Özbek sormuş; niye böyle oldu? O da, “*Hoca yorum yaptım.*” demiş. Verdiğimiz zaman söylüyoruz, manasını bilmediğin bir şey varsa lütfen sor, ona göre izâh edelim. Bir örnek daha vereyim: Zamanında Cenk Koray’ın yaptığı, Tele Pazar programı vardı. Orada bir halk müziği bayan sanatçımız çıktı. Ben de evde oturmuş dinliyordum. Çıktı ve “*Beyaz gül, kırmızı gül*” ü okudu. O sırada yeni meşhur olmuştu. Bu “*azya*” nedir diye sordu Cenk Koray. “*Güneydoğuda başa bağlarlar, bir şey var, ona azya diyorlar*” dedi. Benim eşim dayanamadı, konuşsana dedi. Kendisi telefon açtı ve canlı yayına katıldı. Telefonu geri bana verdi, ben de dedim: “*Ne zamandan beri azye başa bağlanıyor?*”, TRT’de bana öyle dediler. Ben, “*Azye entaridir, başa bağlanmaz.*” dedim.

H. Atılğan: Gerçekten, arkadaşlarımızı tenzih ederim. Halk müziği sanatçıları türkülerin sözlerinin anlamını bilmeden okuyorlar (Bilenler tenzih edilir). Ben de yine bir televizyon programında böyle bir şeye şahit oldum. Tolga Sağ söylüyordu: “*Yeri yeri kostak yeri*” türküsünü. Birisi “*kostak*”ın anlamını sordu. Eğer bunu bilmiyorsan, ya o türküyü okumayacaksın, ya da o manayı bileceksin, dedi. Gerçekten ben türkülerde söz yanlışları meselesiyle ilgili Türkülerin İsyanı adlı bir kitap hazırladım. O kitaba Kerküklü Suphi Saatçı’nın Kerkük türkülerindeki söz yanlışlıkları ile ilgili tespitlerini de koydum, lütfedip arkadaşlarımız okusunlar.

Efendim, son sözünüzü almak istiyorum, Allah size uzun ömürler versin, Allah sizi başımızdan eksik etmesin diyorum.

A. Kızılay: Her şeyden önce saz arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Ben buradaki arkadaşlarımızın bu kadar güzel Kerkük türküsü okuyacaklarını tahmin etmiyordum. Artık gözüm arkada kalmayacak, bundan eminim. Hepsi melodi ve sözleriyle çok güzel çalışmışlar. Allah daha başarılı günler nasip etsin. Ayrıca Kerküklüler adına da çok teşekkür ediyorum.

³ Anadolu’da para para kesme tabiri vardır. Demir para şeklinde salatalığı doğramak para para kesmek demektir. Pare tane, kısım adet anlamında kullanılır. Kesilen her bir parçanın daire şeklinde olması şarttır.

Lütfen, Kerkük kelimesini okurken anons ettirin. Size ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

H. Atılđan: Veda – Teşekkür ve Kapanış anonsu.